

Dr. Yasemin TEUBERT

SİNEMA ESERLERİ ÜZERİNDEKİ HAK İHLALLERİ VE SONUÇLARI

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2026**

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1385
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi

Yayın No | Publication Number: 2026/135

Kitap Adı: Sinema Eserleri Üzerindeki Hak İhlalleri ve Sonuçları
Book Title: Infringement of Copyright in Cinematographic Works and
Its Legal Consequences

ISBN: 978-625-5007-17-9

DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786255007179

Yazar(lar) | Author(s): Dr. Yasemin TEUBERT | orcid.org/0000-0002-3890-1280

Konu Kategorisi | Subject Categories: Hukuk, Sinema Eserleri, Fikrî Haklar, Fikir ve
Sanat Eserleri Hukuku, Fikrî Hak İhlalleri | Law,
Cinematographic Works, Copyright Law, Copyright
Infringements

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 16 x 23 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 429

Yayın Tarihi | Publication Date: Eylül 2026 | September 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye

Mizanpaj | Layout: Vildan YAVUZ

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika no: 77398)

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri
San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Tosyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

ÖNSÖZ

Sinema eserleri, kolektif üretim süreçlerinin, çok katmanlı yaratıcı katkıların ve güçlü ekonomik menfaatlerin iç içe geçtiği yapısı itibarıyla Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunun en karmaşık ve tartışmalı alanlarından birini teşkil etmektedir. Bu çalışma, sinema eserlerinin söz konusu çok boyutlu yapısından kaynaklanan hukuki sorunlara kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla temas etmek; özellikle Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku bakımından ortaya çıkan sistematik ve uygulamaya ilişkin güçlükleri inceleyerek öğretilerdeki tartışmalara bir katkı sunmak amacıyla kaleme alınmıştır. Çalışmada, mevcut mevzuat ile Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunun genel ilkeleriyle uyumlu, kendi içinde tutarlı ve sistematik bir değerlendirme zemini oluşturulması hedeflenmiştir.

Sinema eserlerinin üretim sürecinin kendine özgü karmaşıklığı, çalışmanın bazı bölümlerinde teknik nitelikli açıklamalara yer verilmesini gerekli kılmıştır. Bu bağlamda, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde ikinci lisans programı kapsamında sürdürmekte olduğum Radyo, Televizyon ve Sinema eğitimin çerçevesinde aldığım dersler, sinema endüstrisine ve teknik boyutlarına ilişkin daha kapsamlı ve çok yönlü bir bakış açısı geliştirmeme önemli katkı sağlamıştır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında bilgi ve tecrübeleriyle yol gösteren, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak görev yaptığım dönemde kürsüsünde çalışma şansı bulduğum ve mesleki gelişimim boyunca desteğini daima hissettiğim tez danışmanım Sayın Hocam Prof. Dr. Saibe OKTAY ÖZDEMİR'e, üzerimdeki büyük emekleri için en içten teşekkürlerimi sunarım. Hukuka ilişkin düşünce dünyanın şekillenmesinde belirleyici rol oynayan Hocamın, özellikle zorlu süreçlerde hukukun üstünlüğüne ve adalet fikrine olan inancımı korumaya yönelik katkıları olmasaydı bu çalışmanın ortaya çıkması mümkün olmazdı.

Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programı kapsamında hazırlamış olduğum ve 12.02.2026 tarihinde Prof. Dr. Saibe OKTAY ÖZDEMİR başkanlığında; Prof. Dr. N. Füsun NOMER ERTAN, Prof. Dr. K. Emre GÖKYAYLA, Prof. Dr. Arzu ARIDEMİR ve Dr. Öğr. Üyesi Gülen Sinem TEK'ten oluşan jüri önünde savunularak oy birliğiyle kabul edilen doktora tezinin aslına sadık kalınarak türetilmiştir. Değerli değerlendirmeleriyle çalışmama katkı sunan tüm jüri üyelerine teşekkür ederim.

Çalışmanın hazırlanması sürecinde, başta Alman Hukuku olmak üzere mukayeseli hukukta yer alan düzenlemeler ve öğretilerdeki tartışmalardan da yararlanılmıştır. Çalışmanın özellikle Alman Hukukuna ilişkin bölümü Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) 2214-A Yurtdışı Doktora Sırası Araştırma Bursu ile Augsburg Üniversitesi'nde Sayın Hocam Doç. Dr. Erhan TEMEL danışmanlığında misafir araştırmacı olarak bulunduğum dönemde yazılmıştır. Almanca kaynaklara erişmem hususunda destek sağlayan ve tezime yapmış olduğu katkılarından dolayı Sayın Hocam Doç. Dr. Erhan TEMEL'e ve on iki ay süreyle sağladığı burs ile bu çalışmayı mümkün kılan ve destekleyen TÜBİTAK'a çok teşekkür ederim.

Tezin yazım süreci boyunca yönelttiğim soruları büyük bir sabırla dinleyen ve kıymetli görüşleriyle çalışmaya katkı sağlayan; İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki görevim boyunca asistanlığını yürüttüğüm süreçte yalnızca akademik biriki-miyle değil, aynı zamanda nazik yaklaşımı ve yol göstericiliğiyle de mesleki ve kişisel gelişimime önemli katkılarda bulunan Sayın Hocam Prof. Dr. Arzu ARIDEMİR'e içten teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak görev yaptığım süre boyunca manevi desteğini her zaman hissettiğim, akademik ve idari sorumluluklarımı yerine getirirken yol göstericiliğinden yararlandığım Sayın Hocam Doç. Dr. Nil KARABAĞ'a teşekkürlerimi sunarım.

Kürsü Hocalarım Sayın Dr. Öğr. Üyesi M. Cahit GÜNEL'e ve Sayın Doç. Dr. Barış DEMİRSATAN'a da teşekkür ederim.

Yardıma ihtiyaç duyduğum her an yanımda olan, karşılaştığım güçlükleri benimle birlikte göğüsleyen değerli arkadaşım Araş. Gör. Dr. Zeynep Rana DEMİR BAYRAKTAR'a yürekten teşekkür ederim. Almanya'da bulunduğum süre boyunca kürsümüzün iş yükünü büyük bir özveriyle üstlenen Araş. Gör. Gözde BEYTORUN YAVUZ'a ayrıca teşekkür borçluyum.

Bu tezin kaleme alındığı süreçte, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde aynı ofisi paylaştığım kıymetli mesai arkadaşım Araş. Gör. Fatih DURAN'ı ne yazık ki kaybettik. Çalışmam boyunca desteğini her zaman hissettiğim, zarafeti ve güzel kalbiyle örnek bir insan olan dostumun yokluğu derin bir üzüntü kaynağıdır. Kendisini minnet ve özlemlerle anıyorum.

Bu çalışmanın kaleme alınması sürecinde karşılaştığım tüm güçlükler karşısında bana motivasyon sağlayan aileme ve sinema eserlerinin teknik boyutlarına ilişkin konularda bilgi ve değerlendirmeleriyle çalışmama katkı sunan eşim Jens Christian TEUBERT'e çok teşekkür ederim.

Tezimi kitap olarak yayımlamayı kabul eden, bu süreçte her tür kolaylığı sağlayan, başta Sayın Oğuzhan Oruç olmak üzere tüm Filiz Kitabevi çalışanlarına çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ	XV
ÖZET.....	XIX
ABSTRACT	XX

GİRİŞ	1
-------------	---

I. FİKRÎ HAKLAR VE SİNEMA ESERLERİ..... 5

A. Türk Hukukunda Fikrî Haklar	5
1. Fikrî Hak Kavramı ve Tanımı	5
2. Eser Kavramı ve Tanımı	7
3. Terim Sorunu	8
4. İlgili Mevzuat ve Tarihsel Gelişimi	12
B. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Eser Olarak Korunmanın Şartları.....	14
1. Kanun’da Sayılan Eser Gruplarından Birine Dahil Olma	15
2. Hususiyetin Varlığı	17
a. Hususiyet Kavramı ve Tanımı.....	17
b. Hususiyetin Tespiti	20
3. Dış Dünya Tarafından Algılanabilir Düzeyde Somutlaşma.....	23
C. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Sinema Eseri Olarak Korunmanın Şartları.....	23
1. Kanun Kapsamında Sinema Eseri Olarak Nitelendirilme	25
a. Sinema Eseri Kavramı ve Tanımı.....	25
b. Sinema Eserini Meydana Getiren Unsurlar	28

(1). Hareketli Görüntüler Dizisinden Oluşma	29
(2). Mekanik veya Benzeri Araçlarla Gösterilmeye Elverişli Olma	31
(3). Sinema Sanatına Özgü Tekniklerin Kullanılması	32
2. Sinema Eserinin Hususiyet Taşınması	33
3. Sinema Eserinin Algılanabilir Nitelikte Somutlaşması	38
a. Sinema Eserinin Üretim Aşamaları	39
(1). Pre-Production	39
(2). Production	40
(3). Post-production	41
b. Sinema Eserinin Somutlaşmasının Tespiti	42
D. Sinema Eseri Olarak Nitelendirilebilecek Ürünler	45
1. Filmler	45
2. Diziler	46
3. Müzik Videoları	47
4. Reklamlar	47
5. Kayıtlar	48
6. Bilgisayar Oyunları	50
7. Televizyon Programları	53
E. Sinema Eserini Oluşturan Unsurların Ayrıca Korunması	57
1. Senaryo	61
2. Sinopsis ve Tretman	63
3. Çekim Senaryosu	64
4. Film Müziği	65
5. Kostüm, Makyaj ve Set Dekorları	66
6. Tipler	67
F. Sinema Eseri Olarak Nitelendirilmesi Tartışmalı Ürünler	69
1. Multimedya Ürünler	69
2. Yasaklı Sinema Eserleri	71
3. Televizyon Program Formatları	76
4. Alelade Hareketli Görüntüler	79

II. SİNEMA ESERLERİNDE HAK SAHİPLİĞİ	85
A. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Eser Sahipliğinin Doğumu ve Eser Sahipliğinin Kazanılmasına İlişkin Esaslar	85
1. Genel Esaslar	85
a. Gerçek Kişilerin Eser Sahipliği	87
b. Tüzel Kişilerin Eser Sahipliği	88
c. Yapay Zekâ ile Üretilen Eserlerde Eser Sahipliği	89
(1). Yapay Zekânın Eser Sahipliği Meselesi	89
(2). Yapay Zekâ ile Üretilen Eserlerde Hususiyet Tartışması	91
(3). Sinema Eserlerinde Yapay Zekânın Kullanımı	97
2. Fikrî Haklarda Ülkesellik İlkesi ve Uluslararası Anlaşmaların Etkileri	99
B. Sinema Eserlerinde Eser Sahipliğine İlişkin Düzenlemelerin Tarihsel Gelişimi ve Değerlendirilmesi	101
1. Sinema Eserlerinde Eser Sahipliğine İlişkin Düzenlemenin Tarihsel Gelişimi ve Değişimi	101
2. Sinema Eserlerinde Eser Sahipliğine İlişkin Mevcut Düzenlemenin Değerlendirilmesi ve De Lege Ferenda Hukuk Önerisi	105
C. Sinema Eserleri Üzerinde Hak Sahibi Olabilecek Kişiler ve Kuruluşlar	111
1. Eser Sahipleri	111
a. Yönetmen	112
b. Özgün Müzik Bestecisi	115
c. Senaryo Yazarı	117
d. Diyalog Yazarı	119
e. Animatör	119
2. Bağlantılı Hak Sahipleri	122
a. İcracı Sanatçıların Bağlantılı Hak Sahipliği	125
(1). Genel Esaslar	125
(2). Sinema Eserlerinde İcracı Sanatçılar	128
b. Radyo Televizyon Kuruluşlarının Bağlantılı Hak Sahipliği	131
c. Yapımcının Bağlantılı Hak Sahipliği	133
(1). Genel Esaslar	133
(2). Türk Sinema Endüstrisinde Yapımcı Temelli Tekelleşme Sorunu ve Mukayeseli Hukuk Perspektifinden Çözüm Önerileri	136

VIII

D. Sinema Eserlerinde Kayıt, Tescil, Tevdi Gibi İşlemler ile Bandrol Alınmasının Hukuki Niteliği ve Hak Sahipliği Açısından Sonuçları.....	139
E. Sinema Eserlerinde Eser Sahipliğine İlişkin Karineler	143
F. Sinema Eserlerinde Hak Sahipliğine İlişkin Özellik Arz Eden Durumlar	146
1. İstihdam Edilenler Tarafından Meydana Getirilen Eserlerde Hak Sahipliği ve Bu Bağlamda Eser Sözleşmesi Kapsamında Oluşturulan Eserlerin Değerlendirilmesi	146
2. Birlikte Eser Sahipleri Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	150
a. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Birlikte Eser Sahipliği Türleri ve Hukuki Niteliği.....	151
(1). Ortak Eser Sahipliği – Bağlı Eser – Müşterek Eser	151
(2). Eser Sahipleri Arasında Birlik – İştirak Halinde Eser Sahipliği – Elbirliği ile Eser Sahipliği.....	153
b. Sinema Eserlerinde Birlikte Eser Sahipleri Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği ve Sonuçları	155

III. SİNEMA ESERLERİ ÜZERİNDEKİ HAKLARIN KAPSAMI VE SINIRLANDIRILMASI..... 161

A. Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Fikrî Haklara İlişkin Genel Esaslar	161
B. Sinema Eserleri Üzerindeki Haklar.....	164
1. Manevi Haklar	165
a. Genel Olarak	165
b. Sinema Eserleri Üzerindeki Manevi Hakların Sınıflandırılması	166
(1). Umuma Arz Hakkı.....	167
i. Tanımı, Kapsamı ve Uygulama Alanı	167
ii. Umuma Arz Hakkı ile Eserin Alenileşmesi Arasındaki İlişki	169
iii. Sinema Eserlerinde Umuma Arzın Gerçekleştiği Anın Tespiti....	172
iv. Alenileşmeye Bağlanan Hukuki Sonuçlar	175
v. İnternet Ortamında Umuma Arz Hakkına Yönelik İhlallerin Etkin Şekilde Önlenmesine İlişkin Mukayeseli Hukuk İncelemesi ve Türk Hukuku Açısından Öneriler.....	176
(2). Adın Belirtilmesi Hakkı.....	179
i. Tanımı, Kapsamı ve Uygulama Alanı	179

ii. Adın Belirtilmesinin Gerekmediği Durumlar: Kolektif Anılma ve Teamül.....	180
iii. Adın Belirtilmesi Hakkı ile Eserin Adının Korunması Arasındaki İlişki.....	181
(3). Eserde Değişiklik Yapılmasını Menetme Hakkı.....	183
i. Tanımı, Kapsamı ve Uygulama Alanı	183
ii. Sinema Eserlerinde Men'i Talep Edilebilecek Değişiklikler	183
iii. Sinema Eserlerinde Men'i Talep Edilemeyecek Değişiklikler	189
c. Hukuki İşlemlere Konu Olması.....	190
(1). Genel Çerçeve.....	190
(2). Kullanım Yetkisinin Devrine İlişkin Sözleşmeler	190
(3). Zımnî Yetkilendirme Sözleşmeleri	191
d. Miras Yoluyla İntikali.....	192
2. Mali Haklar	194
a. Genel Olarak	194
b. Sinema Eserleri Üzerindeki Mali Hakların Sınıflandırılması.....	194
(1). İşleme Hakkı.....	195
i. Tanımı, Kapsamı ve Uygulama Alanı	195
ii. İşlenme Eser Kavramı ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun İşlenme Eser Olmaya Bağladığı Sonuçlar	195
iii. İşlenme Eser Niteliğindeki Senaryoya Dayanılarak Çekilen Sinema Eserinin İşlenme Eser Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Meselesi.....	201
iv. Mevcut Bir Sinema Eserine Dayanılarak Çekilen Bir Sinema Eserinin İşlenme Eser Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Meselesi.....	205
(2). Çoğaltma Hakkı	208
i. Tanımı, Kapsamı ve Uygulama Alanı	208
ii. Sinema Eserlerinde Çoğaltma Hakkının Dijital Ortamda İhlali	209
(3). Yayma Hakkı	210
i. Tanımı, Kapsamı ve Uygulama Alanı	210
ii. Yayma Hakkının Tükenmesi İlkesi ve Sinema Eserleri Açısından Sonuçları	212
iii. Sinema Eserlerinde Yayma Hakkının İnternet Ortamında İhlali ..	214

(4). Temsil Hakkı	215
i. Tanımı, Kapsamı ve Uygulama Alanı	215
ii. Sinema Eserlerinde Temsil Hakkının Uygulanabilirliği Tartışması.....	216
(5). İşaret, Ses ve/veya Görüntü Nakline Yarayan Araçlarla Umuma İletim Hakkı	218
(6). Pay ve Takip Hakkı	219
i. Tanımı, Kapsamı ve Uygulama Alanı	219
ii. Sinema Eserlerinde Sonradan Ortaya Çıkan Öngörülemeyen Nitelikteki Değer Artışı Karşısında Eser Sahibinin Pay Talep Edip Edemeyeceği Sorunu	220
(a). Mukayeseli Hukukta Durum	220
(b). Türk Hukukunda Durum	222
c. Hukuki İşlemlere Konu Olması.....	225
(1). Genel Çerçeve.....	225
(2). Mali Hakkın Devrine İlişkin Sözleşmeler.....	228
i. Şekli.....	229
ii. Hukuki Niteliği.....	231
iii. Henüz Meydana Getirilmemiş Bir Eser Üzerinde Sonradan Doğacak Hakları Konu Alan Sözleşmeler	232
(3). Mali Hakkın Kullanımının Devrine İlişkin Sözleşmeler: Ruhsat ve Türleri	234
i. Şekli.....	234
ii. Hukuki Niteliği.....	235
(4). Mali Hakkın İçerdiği Yetkilerin Ayrı Ayrı Hukuki İşlemlere Konu Olması Meselesi.....	236
d. Miras Yoluyla İntikali.....	238
C. Sinema Eserlerinde Koruma Süreleri.....	239
1. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Kapsamında Koruma Sürelerine İlişkin Genel Esaslar	239
2. Sinema Eserlerinde Koruma Sürelerinin Tespiti.....	241
3. 12.06.1995 Tarihinden Önce Meydana Getirilen Sinema Eserlerinde İraccı Sanatçı Haklarının Kapsamı Üzerine Tartışmalar ve Yargıtay HGK 01.12.2022 T., 2020/350 E., 2022/1638 K. Sayılı Kararı Çerçevesinde Güncel Yorum	245

D. Sinema Eserleri Üzerindeki Haklara Kanun ile Getirilen Sınırlandırmalar	249
1. Kamu Düzeninin Gerekthirdiđi Haller	250
2. Kamu Menfaatinin Gerekthirdiđi Haller	250
a. Mevzuat, İçtihat ve Nutuklar	251
b. Temsil Serbestisi	251
c. Eğitim ve Öğretim İçin Seçme ve Toplama Eserler	253
d. İktibas Serbestisi	254
(1). İntihal.....	256
(2). Sinema Eserlerinde İntihalin Tespiti.....	259
e. Gazete Münderecatı ve Haber	262
3. Özel Menfaatin Gerekthirdiđi Haller	265
a. Şahsen Kullanma	265
b. Kopya ve Teşhir	267
c. Umuma Açık Mahallerde Eser, İcra, Fonogram, Yapım ve Yayınların Kullanılması ve/veya İletilmesine İlişkin Esaslar	268
4. Hükümete Tanınan Yetkiler.....	268
E. Hakkın Kaybı	270
1. Cayma Hakkının Kullanılması ile Sözleşmenin Sona Erdirilmesi	271
2. Uzun Süre Sessiz Kalma Nedeniyle Hakkın Kaybedilmesi.....	274

IV. SİNEMA ESERLERİ ÜZERİNDEKİ HAKLARIN İHLALİNE BAĞLANAN HUKUKİ SONUÇLAR.....

277

A. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Açılabilircek Hukuk Davaları	277
1. Dava Türleri.....	279
a. Eser Sahipliğinin Tespiti Davası	280
(1). Davanın Konusu	280
(2). Davanın Tarafları.....	283
i. Davacı.....	283
ii. Davalı	283
(3). Zamanaşımı	285
b. Tecavüzün Ref'i Davası	286
(1). Genel Hükümler	286

(2). Manevi Hakların İhlalinde Tecavüzün Ref'i Davası	288
i. Henüz Alenileşmemiş Bir Eserin Sahibinin Rızası Olmaksızın veya Arzusuna Aykırı Olarak Umuma Arz Edilmesi Halinde	290
ii. Sahibinin Arzusuna Aykırı Olarak Eser Sahibinin Adının Esere Konulması Halinde	292
iii. Esere Sahibinin Adının Hiç Konulmamış veya Yanlış Konulmuş yahut Konulan Adın İltibasa Meydan Verecek Mahiyette Olması Halinde	293
iv. Eserden Yararlanma Serbestisi Sınırının Kaynak Gösterilmeyerek veya Kaynağın Yanlış Gösterilerek Aşılması Halinde	297
v. Eserde Haksız Olarak Değişiklik Yapılması Halinde	299
(3). Mali Hakların İhlalinde Tecavüzün Ref'i Davası	302
i. Üç Kat Bedel Talebi	306
(a). Hukuki Niteliği	306
(b). Belirlenmesinde Uygulanacak Ölçütler	309
ii. İmha Talebi	313
iii. Devir Talebi	315
(4). Davanın Tarafları	317
i. Davacı	317
(a). Manevi Hakların İhlalinde	317
(b). Mali Hakların İhlalinde	318
ii. Davalı	322
(5). Zamanaşımı	323
c. Tecavüzün Men'i Davası	326
(1). Davanın Konusu	326
(2). Davanın Tarafları	327
(3). Zamanaşımı	328
d. Tazminat Davası	328
(1). Genel Olarak	328
(2). Maddi Tazminat Davası	331
(3). Manevi Tazminat Davası	333
(4). Davanın Tarafları	337

(5). Zamanaşımı	339
e. Vekâletsiz İş Görmeye Dayanan Dava	340
(1). Davanın Konusu	340
(2). Davanın Tarafları.....	343
(3). Zamanaşımı	343
2. Görevli ve Yetkili Mahkeme	343
a. Görevli Mahkeme.....	343
b. Yetkili Mahkeme.....	344
3. Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olarak Arabuluculuk Yolunun Tüketilmesi	345
B. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Açılabilir Ceza Davaları	346
1. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Suç Tipleri	347
2. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Suçlar Açısından Suçun Unsurları	350
C. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Hakların Korunmasına Yönelik Diğer Talepler	352
1. İhtiyati Tedbirler ve Gümrüklerde Geçici Olarak El Koyma	352
a. İhtiyati Tedbirler	352
b. Gümrüklerde Geçici Olarak El Koyma	357
2. Hükmün İlanı	358
D. Kümülatif Koruma İlkesi	361
E. Hakların Takibinde Meslek Birliklerinin Rolü.....	364
1. Meslek Birliklerinin Kuruluşu ve Hukuki Statüsü	365
2. Meslek Birliklerinin Yetkileri	366
3. Sinema Sektöründe Faaliyet Gösteren Meslek Birlikleri	369
SONUÇ	371
KAYNAKÇA	383
EKLER	403
EK 1: MALİ HAK DEVİR SÖZLEŞMESİ ÖRNEĞİ.....	403
EK 2: SİNEMA SEKTÖRÜ ALANINDA FAALİYET GÖSTEREN MESLEK BİRLİKLERİ VE FAALİYET ALANLARI.....	405

KISALTMALAR LİSTESİ

Abs.	: Absatz
ABAD	: Avrupa Birliği Adalet Divanı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
A.e./a.e.	: aynı eser
A.g.e./a.g.e.	: adı geçen eser
A.g.t/a.g.t.	: adı geçen tez
Art.	: Artikel
Aufl.	: Auflage
ASİTEM	: Anadolu Sinema ve Televizyon Eseri Sahipleri Meslek Birliği
AY	: Anayasa
AYM	: Anayasa Mahkemesi
b.	: bent
b.a.	: Eserin bütününe atf
Bakanlık	: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch
BGH	: Der Bundesgerichtshof (Almanya Federal Mahkemesi)
bkz./Bkz.	: bakınız/Bakınız
BİROY	: Sinema Oyuncuları Meslek Birliği
BSB	: BSB Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği
C.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
CGK	: Ceza Genel Kurulu

CISAC	: the International Confederation of Societies of Authors and Composers (Uluslararası Yazarlar ve Besteciler Dernekleri Federasyonu)
Çev.	: Çeviren
dn.	: dipnot
E.	: Esas
Ed.	: Editör
ESHKHY	: Eser Sahibin Haklarına Komşu Haklar Yönetmeliği
f./F.	: fıkra/Fıkra
FİYAB	: Film Yapımcıları Meslek Birliği
ff.	: folgend (devam eden sayfalar)
FMR	: Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi
FSEK	: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
FSHM	: Fikrî ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi
GVL	: Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH
GK	: 4458 sayılı Gümrük Kanunu
GRUR	: Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht
GRUR-Prax	: Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht in der Praxis
HD.	: Hukuk Dairesi
HFD	: Hukuk Fakültesi Dergisi
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	: mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
Hrsg.	: Herausgegeben
İBK	: İçtihadı Birleştirme Kararı
İFM	: İsviçre Federal Mahkemesi
İİK	: 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
Kanun	: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
k.g.	: karşı görüş
krş./Krş.	: karşılaştırınız/Karşılaştırınız

m./M.	: madde/Madde
MMR	: Multimedia und Recht, Zeitschrift für das Recht der Digitalisierung, Datenwirtschaft und IT
Müdürlük	: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü
N.	: Kenar numarası
RG	: Resmi Gazete
RKHK	: 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
Rn.	: Randnummer
RTÜK	: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
s.	: sayfa
S.	: Sayı
ss.	: sayfa aralığı
SEF	: Sinema Eseri Sahipleri Federasyonu
SEK	: Sanatsal Etkinlikler Komisyonu
SENARİSTBİR	: Senaryo ve Diyalog Yazarı Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği
SESAM	: Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği
SETEM	: Sinema ve Televizyon Eser Sahipleri Meslek Birliği
SE-YAP	: Sinema Eseri Yapımcıları Meslek Birliği
SFDSY	: Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
SİNEBİR	: Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği
SMK	: 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu
Sözleşme	: Bern Sözleşmesi
StPO	: Strafprozessordnung
sy.	: sayılı
t./T.	: tarih/Tarih
TAÜHFD	: Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TESİYAP	: Televizyon ve Sinema Filmi Yapımcıları Meslek Birliği

TFM	: Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi
TİTRK	: 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TOMEB	: Tiyatro, Sinema, Opera ve Bale İcracı Sanatçıları Meslek Birliği
TRIPS	: Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights / Ticaretle Bağlantılı Fikrî Mülkiyet Hakları Anlaşması
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
t.y.	: basım tarihi yok
UCC	: Universal Copyright Convention / Evrensel Telif Hakları Sözleşmesi
UrhDag	: Gesetz über die urheberrechtliche Verantwortlichkeit von Diensteanbietern für das Teilen von Online-Inhalten (Urheberrechts-Diensteanbieter-Gesetz) / Online içerik paylaşımı için hizmet sağlayıcıların telif hakkı sorumluluğunu düzenleyen yasa (Telif Hakkı Hizmet Sağlayıcıları Yasası)
UrhG	: Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte / Telif Hakkı ve İlgili Koruma Hakları Yasası
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve devamı
Vor.	: Vorbemerkungen
v.d.	: ve diğerleri / Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler
WIPO	: World Intellectual Property Organisation / Dünya Fikrî Mülkiyet Örgütü
Y.	: Yıl
Yarg.	: Yargıtay
YİBHKG.	: Yargıtay İçtihatları Birleştirme Hukuk Genel Kurulu
Yönetmelik	: Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmelik
YÜHFD	: Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
y.y.	: basım yeri yok
ZUM	: Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht

INFRINGEMENT OF COPYRIGHT IN CINEMATOGRAPHIC WORKS AND ITS LEGAL CONSEQUENCES

ÖZET

Sinema eserleri, pek çok kişinin üretim sürecine katıldığı yapıları, yüksek ekonomik değerleri ve çok sayıda hak sahibini bünyesinde barındırmaları nedeniyle fikir ve sanat eserleri hukukunun en karmaşık alanlarından birini oluşturmaktadır. Sinema eserlerinin hem teknik hem sanatsal özellikler taşıması, bu eserler üzerindeki hak sahipliği ilişkilerinin, hakların kapsamının ve ihlallerinin sinema eserleri özelinde bir değerlendirme yapılmasını gerekli kılmaktadır. Türk Hukukunda sinema eserlerine ilişkin temel düzenleme 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda yer almakta olup, Kanun'un uygulanması öğretide ve uygulamada tartışmalara konu olmaktadır.

Bu çalışma, sinema eserlerinin Türk fikir ve sanat eserleri hukuku içerisindeki yerini sistematik bir bütünlük içinde incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda öncelikle sinema eserlerinin eser olarak korunma şartları açıklanmakta; ardından sinema eserleri üzerindeki eser sahipliği ve bağlantılı hak sahipliği rejimi ayrıntılı biçimde incelenmektedir. Çalışmada ayrıca sinema eserleri üzerindeki mali ve manevi hakların kapsamı, devri, sınırları ve istisnaları değerlendirilmekte; hak ihlalleri hâlinde başvurulabilecek hukuki koruma yolları ortaya konulmaktadır.

Çalışmanın temel amacı, sinema eserlerine ilişkin mevcut hukuki düzenlemelerin uygulamada karşılaşılan sorunlar ışığında değerlendirilmesi ve gerektiğinde mukayeseli hukuk verilerinden yararlanılarak, Türk fikrî haklar hukukuna katkı sunabilecek öneriler geliştirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Sinema eserleri, fikrî haklar, eser sahipliği, mali ve manevi haklar, fikrî hak ihlalleri

ABSTRACT

Cinematographic works are among the most complex areas of copyright law, as they involve collective production structures with the participation of numerous contributors, high economic value, and a multiplicity of rights holders. The technical and artistic characteristics inherent in cinematographic works necessitate a specific legal assessment of issues such as authorship, the scope of rights, and the infringement of those rights within the context of cinematographic works. In Turkish law, the primary legal framework governing cinematographic works is set forth in Law No. 5846 on Intellectual and Artistic Works (FSEK); however, the application of this legislation has given rise to ongoing debates in both doctrine and judicial practice.

This study aims to examine the position of cinematographic works within Turkish copyright law in a systematic and comprehensive manner. In this regard, the conditions required for cinematographic works to qualify for copyright protection are first addressed, followed by a detailed analysis of the regime governing authorship and related rights in cinematographic works. The study further examines the scope, transfer, limitations, and exceptions of the economic and moral rights associated with cinematographic works, and identifies the legal remedies available in cases of rights infringement.

The primary objective of this study is to evaluate the existing legal regulations concerning cinematographic works in light of the challenges encountered in practice and, where appropriate, to develop proposals that may contribute to Turkish copyright law by drawing upon comparative law perspectives.

Keywords: Cinematographic works, copyright law, authorship, economic and moral rights, copyright infringements